

RECORDATI

BİLİMİN IŞIĞINDA YAŞAMA

www.recordati.com.tr

Daha geniş bilgi için firmamıza başvurunuz.

Sosyal medya hesaplarımızı izleyin.

Nobel İlaç'tan çocuk sağlığı ve küresel ısınmaya karşı bilinçlendirme projesi

Yazan Hatice Pala Kaya

🕒 24 Mart 2021 | Kategori: **Güncel / Literatür, Sağlık Gündemi**

**DÜNYANIN
ATEŞİNİ
DÜŞÜRÜYORUZ**

Güven İslamoğlu

Prof. Dr. Zafer Kurugöl

Hakan Şahin

SAĞLIK İÇİN DEĞER NOBEL ile e-mail olarak paylaşacağız. Sorularınızı aşağıdaki ilgili alanlardan bize iletin.

Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları ve Bağışıklama Derneği ve Nobel İlaç işbirliğiyle, çocukların geleceğinin ve sağlığının korunması teması etrafında, küresel ısınma ve iklim değişikliğine dikkat çekmek amacıyla “Dünyanın ateşini düşürüyoruz” kampanyası başlatıldı. Kampanyada 21 Mart Dünya Ormancılık Günü’nde doğacak 4 bin bebek adına TEMA Vakfı aracılığıyla Gaziantep Balıkanlı’daki Umut Ormanı’na 4 bin fidan bağışlanacak.

Kampanyanın tanıtımı amacıyla online olarak düzenlenen basın toplantısı, çevre ve doğa programları yapımlarıyla dikkati çeken Güven İslamoğlu'nun moderatörlüğünde, Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları ve Bağışıklama Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Zafer Kurugöl ve Nobel İlaç Genel Müdürü H. Hakan Şahin'in katılımı ile gerçekleştirildi.

Ateş bir hastalık değil, bir 'hastalık belirtisi'dir

Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları ve Bağışıklama Derneği ve Ege Üniversitesi Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Bilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Zafer Kurugöl, bebek ve çocuklarda ateşin önemli bir sağlık sorunu belirtisi olduğunu vurgulayarak, "Burada önemli nokta ateşin bir hastalık değil, bir 'hastalık belirtisi' olduğunun bilinmesidir. Vücut sıcaklığının normalin üstünde ölçülmesi olarak tanımlanan ateş, en sık enfeksiyon hastalıklarında yükselir ama enfeksiyon dışı birçok hastalıkta da yükselebilir" bilgisini verdi.

Prof. Dr. Zafer Kurugöl

Kaç derece ateş kabul edilir?

Vücut sıcaklığının kişiden kişiye değiştiği gibi yaş, ölçümün yapıldığı saat, ölçüm yapılan vücut bölgesi, kişinin aktivite düzeyine, çevre ısısına, adet döngüsünün evresine göre değişiklik gösterdiğini, bebeklerde vücut sıcaklığının daha yüksek olduğunu hatırlatan Prof. Dr. Kurugöl, "Bebeklikten itibaren bir düşüş olur ve bu hafif düşüş ergenlik sürecine kadar devam eder ve vücut ısısı kızlarda 13-14, erkeklerde 17-18 yaşlarda sabit hale gelir.

Vücut sıcaklığı, ölçümün yapıldığı saate göre de değişiklik gösterir. Sabah 06.00 sıralarında en düşük, akşamüstü 18.00'de ise en yüksektir. Sağlıklı bir insanda koltuk altı ısı 35,7-37,3 °C arasında değişmekle birlikte ortalama 36,4 °C'dir. Makattan ölçülen vücut sıcaklığı koltuk altından ölçülenden 0,5-1 °C daha yüksektir. Yine, ağızdan ölçülen vücut sıcaklığı koltuk altından ölçülenden 0,5°C daha yüksektir. Özet olarak şunu söyleyebiliriz: Nereden ölçülürse ölçülsün 38°C üzeri vücut ısı ateş kabul edilir” dedi.

En doğru ölçüm metodu termometre

Anne ya da yakınlarının bebeklerin, çocukların alınlarına dudaklarını değdirerek ateşini kontrol etmesinin bilindiğini ancak vücut sıcaklığının en doğru ölçüm yönteminin termometre (derece) kullanmak olduğunu vurgulayan Prof. Dr. Kurugöl, vücut sıcaklığı ölçümünün koltuk altından, makattan, ağızdan, kulaktan veya alından yapılabildiğini hatırlattı. Salgınla birlikte yoğunlaşan infrared termometrelerle kulaktan ateş ölçümünün mümkün olduğunu belirten Prof. Dr. Zafer Kurugöl, COVID-19 salgını nedeniyle kalabalık ortamlardaki kişileri kontrol etmek amacıyla cihazlarla alından veya koldan ölçüm yapılabildiğini vurguladı.

Ateşin doğru ölçümünün özellikle bebek ve çocuklar için önemli olduğunu, bunun termometre kullanımıyla sağlanabildiğini ifade eden Prof. Dr. Kurugöl, ailelerin bebek-çocukların alınlarına dokunarak yaptıkları ölçümü yeterli görmemeleri gerektiği yönünde uyardı. Ayrıca bazı akıllı telefonların ateşi izleme uygulamalarını da yeterli görmediklerini vurgulayan Kurugöl, ateşin doğru ölçümü söz konusu olduğunda bu türden yöntemlere bel bağlanmaması gerektiğinin altını çizdi.

Kulak termometreleri hakkında da uyarıda bulunan Prof. Dr. Kurugöl, şu bilgileri verdi: “Kulak termometreleri, pratik ve hijyenik olması, ölçümün iki saniye gibi kısa bir sürede yapılması gibi avantajları nedeniyle sık kullanılmaktadır. Kulaktan ölçülen vücut ısı makattan ölçülene yakındır, gerçek vücut ısı hakkında oldukça doğru sonuç verir. Ancak, kulak tüpleri veya kulak enfeksiyonu olması ölçümün doğruluğunu etkileyebilir. Kulak enfeksiyonu varlığında normalden daha yüksek ölçüm yapabilir. Soğuk bir günde dışarıda bir ölçüm yapılıyorsa, kulak sıcaklığını ölçmeden önce 15 dakika beklenilmesi önerilir.”.

Ateş bağışıklık sisteminin bir yanıtıdır

Ateşin, vücudun enfeksiyona karşı geliştirdiği bağışıklık yanıtı olduğunu kaydeden Prof. Dr. Kurugöl, ateşle birlikte vücudun verdiği tepkiyi şu şekilde anlattı: “Vücut ısı yükselmesi ile vücutta bağışıklık sistemi aktive olur, bazı mikropların çoğalması durur veya azalır. Ancak, ateşin yükselmesi, oksijen tüketimini, ihtiyacını artırır, bazal metabolizmayı hızlandırır, kanda hemoglobinin oksijen çekim gücünde azalmaya neden olur.

Huzursuzluk, hallüsinasyon görmeye sebep olabilir. Ateş olduğunda çocuk kendini kötü hisseder. Ateşli çocukların %3-5'i havale geçirebilir. Genellikle, vücut ısısı 38,6°C'nin üzerine çıktığında ateşin dezavantajları başlar. Bu nedenle, ateş 38,6°C'nin üzerinde olduğunda mutlaka düşürülmelidir. Ayrıca, çocukta huzursuzluk, halsizlik, ağrı gibi şikâyetler varsa varsa, çocuk zayıf veya kansızsa, nörolojik hastalığı, kalp, akciğer hastalığı varsa veya yanık, kafa travması gibi durumlar söz konusu ise veya ateşli havale geçirme öyküsü varsa 38,6°C'yi beklemeden ateş düşürülmelidir.

Unutulmaması gereken şey, ateşin bir hastalık değil, hastalık belirtisi olduğu, düşmesinin çocuğun iyileşmesi anlamına gelmediğidir. Ateşi düşürürken amaç, vücut ısısının normale döndürülmesi olmamalıdır. Hastanın konforunun sağlanmasının, küçük çocukların rahatladığı, büyük çocukların ise kendini iyi hissettiği vücut ısısı düzeyinin tedavi için yeterli olduğu akılda tutulmalıdır. Ateş düşürücü ilaçlar bu konuda aile ve hekimlerin en büyük yardımcısıdır.”

Ateş düşürme yöntemleri, yapılması ve yapılmaması gerekenler

Prof. Dr. Zafer Kurugöl, ateşli bir çocukta yapılacak ilk şeyin sıvı alımını artırmak, aktiviteyi azaltmak ve ateş düşürücü ilaç tedavisi vermek olması gerektiğini vurguladı. Bebek ya da çocuğun üzerindeki giysilerin çıkarılması, uygun dozda ateş düşürücü ilaç verilmesi gerektiğini belirten Prof. Dr. Kurugöl, ilk etapta soğuk uygulama önermediklerini, çocuğun üstünün örtülmesi gibi yanlışların da yapılmaması gerektiği uyarısında bulundu.

Ateşi yükselen çocuğun vücudunun ısı tasarruf etmek amacıyla periferdeki el ve ayak damarlarında vazokonstriksiyon (damarların büzülmesi, kasılması) olduğunu, ateşli kişinin elleri, ayaklarının “buz gibi” olduğunu, erken dönemde soğuk uygulamanın bu durumu artırıcı-olası zarar verici olabileceğini kaydetti.

Prof. Dr. Kurugöl, “Soğuk uygulamayı başlangıçta erken dönemde değil, ateş düşürücü ilaç tedavisi yeterli gelmediyse, ilaç verildikten en az 30 dakika sonra yapmamız önerilir. Soğuk uygulama, ılık su uygulaması veya ılık su ile banyo şeklinde yapılmalıdır” dedi.

Soğuk uygulamada, su sıcaklığının 30-32 °C olması gerektiğini, buzlu ya da soğuk su ile banyo, alkol, kolonya veya sirke ile vücudu silmek veya banyo suyuna alkol eklenmesi gibi uygulamaların kesinlikle önerilmediğini hatırlatan Prof. Dr. Kurugöl, “Bu uygulamaların yapılması halinde periferdeki el ve ayak damarlarında vazokonstriksiyon, büzülme daha da artacak, çocuk titreyerek daha fazla ısı üretecek, el ve ayakları buz gibi olmasına rağmen vücut iç ısısı daha da yükselecektir” uyarısında bulundu.

Ateş halinde ateş düşürücü ilaç kullanımı

Prof. Dr. Zafer Kurugöl, ateş görülen durumlarda ilaç kullanımına yönelik detaylı bilgi de vererek, şu konuların altını çizdi: 'Parasetamol ve ibuprofen, çocuklarda ateş tedavisi için onaylanmış, rehberlerde önerilen ateş düşürücü ilaçlardır. Dünya genelinde, çocuk hekimlerinin en çok kullandıkları, ilk tercih ettikleri ateş düşürücü parasetamoldür.

Amerikan Pediatri Akademisi başta tüm bilimsel kurumlar, rehberler ilk tercih olarak parasetamolü önerirler. Aspirin, erişkinlere verilebilir, ama 16 yaş altı çocuklarda Reye sendromu diye bilinen karaciğer yetmezliği ve ölüme sebep olan tablo ile ilişkisinden dolayı önerilmez. Yine, ateş düşürücü dozda verilen aspirinin mide, bağırsakta kanamaya neden olabileceği unutulmamalıdır. Ülkemizde bir ara yaygın olarak kullanılan Nimesülid, 12 yaş altı çocuklarda kontrendikedir, kullanılamaz. Ülkemizde 12 yaş altı kullanımı yasaktır. Ateş düşürücü ve ağrı kesici olarak yaygın kullanılan bir diğer ilaç, metamizoldür. Metamizolün çocuklara verilmesini önermiyoruz.

Metamizol, güçlü bir ateş düşürücü ve ağrı kesicidir, ama kemik iliği baskılaması, agranülositoz gibi ağır yan etkilere sebep olabilir. Çocuklarda metamizol sonrası gelişen çok sayıda hipotermi (vücut ısısının tehlikeli derecede düşmesi) vakası bildirilmiştir. TC Sağlık Bakanlığı tüm hekimlere 14 Şubat 2021 tarihinde gönderdiği mektupla, metamizol etkin maddesi içeren ilaçların ilaca bağlı karaciğer hasarı riski taşıdıklarını belirtmiş, metamizol reçete edilirken dikkat edilmesini konusunda hatırlatma yapmıştır.

İbuprofen, çocuklarda ateş tedavisinde kullanılacak diğer bir ateş düşürücü ilaçtır. Parasetamol ve ibuprofenin karşılaştırıldığı birçok çalışmada her iki ilacın ateş düşürücü etkinliği benzer bulunmuştur. Ancak, tedavi dozlarında güvenlik, yan etkileri ile ilgili daha uzun süreli deneyim olması nedeniyle, ateş düşürücü tedavide parasetamol daha çok tercih edilir. İbuprofen, tedavi dozlarında nadir de olsa gastrit, hazımsızlık, mide kanaması, cilt döküntüleri, akut böbrek hasarına neden olabilir.

Altı aydan küçük bebeklere, böbrek toksisitesi riski nedeniyle, ibuprofen verilmesi önerilmez. Altı aydan büyük parasetamole yanıt vermeyen bebeklerde ibuprofen kullanılabilir. Ancak çocuğun susuz kalmamasına dikkat edilerek verilmelidir. Üç aydan küçük bebeklerde parasetamol doktor önerisi ile kullanılmalıdır.

Pratikte, bazı hekimler, özellikle aileden kaynaklanan ateş kaygısı nedeniyle, parasetamol ve ibuprofeni birlikte veya dönüşümlü kullanma eğilimdedirler. Ancak yapılan birçok çalışma ve bu çalışmaların birlikte değerlendirildiği geniş metaanalizler, parasetamol ve ibuprofeni birlikte veya dönüşümlü şekilde vererek yapılan tedavinin daha yararlı olduğu hakkında yeterli kanıt olmadığını göstermiştir. Tam tersine, iki ateş düşürücü ilacın birlikte verilmesi yan etki, hatta zehirlenme riskini artırır. Bu nedenle, parasetamol verilen bir çocukta ateş yüksekliği devam ediyorsa, kombine veya dönüşümlü tedavi kararı vermeden önce, altta yatan önemli bir hastalık olup olmadığından emin olunmalı, bebeğin ateş

düşürücü ilacı kilosuna göre doğru dozda alıp almadığı kontrol edilmelidir. Parasetamol dozunun yaşa göre değil kiloya göre ayarlanması gerektiği unutulmamalıdır.'

Antibiyotik kullanmayın

Çocukların giysilerini çıkartmamak yanında önemli yanırlardan birinin ateşlenen kişiye antibiyotik verilmesi olduğuna değinen Prof. Dr. Zafer Kurugöl, diğer yanırları şöyle sıraladı: "Antibiyotikleri ateş düşürücü olarak düşünmek, ateşli çocuğa endikasyon olmadan antibiyotik vermek yapılabilecek en büyük yanırlıdır. Üç aydan küçük bebeklerde ateş, çok ciddi enfeksiyon belirtisi olabilir. Bu nedenle bebeğiniz 3 aydan küçükse hemen en yakın sağlık kuruluşuna acilen başvurmanız gerekir. Yine 2 yaş altındaki bebeğiniz ateşlendiyse, ateş düşürücü ilaç verdikten hemen sonra doktorunuza başvurunuz.

Çocuğunuzun ateşi 40 °C'nin üzerinde ise, inleme veya aşırı huzursuzluğu varsa, genel görünümü kötüyse, ateşin yanında uyku eğilimi varsa veya zor uyandırılıbiliyorsa, dalgın veya sayıklıyorsa, sürekli kusuyorsa, cildinde mor döküntüler oluşuyorsa, boyun kısmında, ensesinde sertleşme varsa, bingıladağı kabarık ise, zor nefes alıp veriyorsa veya daha önce havale geçirmiş ise zaman kaybetmeden en yakın sağlık kuruluşuna başvurunuz."

Şahin: Dünyanın ateşini düşürmek için bütün sektörler çalışmalı

Nobel İlaç Genel Müdürü Hakan Şahin de konuşmasında, şirket olarak insan sağlığına verilen önem doğrultusunda, insanların sağlıklı bir çevrede yaşaması, dünyanın ekosisteminin korunmasına yönelik çaba harcadıklarını vurgulayarak, "Dünyanın kaynakları sonsuz değil. Nüfus artışı ve kontrolsüz endüstrileşme, ormanlardan madenlere, havadan suya birçok doğal kaynak için tehdit oluşturuyor.

Birleşmiş Milletler raporuna göre bir milyon bitki ve hayvan türü yok olma tehlikesi ile karşı karşıya. Bugün bizi bir araya getiren Dünyanın Ateşini Düşürüyoruz projesi, Nobel İlaç olarak küresel ısınmaya karşı mücadele etme kararlılığımızın göstergesidir” diye konuştu.

Hakan Şahin, proje kapsamında 21 Mart Dünya Ormancılık Günü'nde Türkiye'de doğan 4 bin bebek adına Gaziantep Balıkanlı'da fidan dikilmesine aracılık edeceklerini hatırlatarak, bu sosyal sorumluluk projelerinin alanında çeşitli ödüller alarak takdir gördüğünü hatırlattı. Projenin örnek niteliği olduğunu belirten Şahin, “Bu projede birlikte yürüdüğümüz Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları ve Bağışıklama Derneği'ne, Dernek YK Üyesi Sayın Prof. Dr. Zafer Kurugöl hocamıza ve sürdürülebilir dünya için çevre dostu çalışmaları ile tanıdığımız Sayın Güven İslamoğlu'na katkılarından dolayı çok teşekkür ediyorum. Dünyanın Ateşini Düşürüyoruz projesi ile gezegenimizin sağlığı için bir adım daha attık. Küresel ısınma ve iklim mücadelesi için atılması gereken daha birçok adım var. Az-çok demeden herkesi, dünyanın ateşini birlikte düşürmek için adım atmaya davet ediyoruz. Birlikte attığımız adımlarla ardımızda bıraktığımız iz yeşil bir dünya olsun” dedi.

UzmanDoktor

Medikal Akademi web sitesinde yer alan tüm haber, bilgi, resim ve içeriklerin hakları Medikal Akademi Yayıncılık ve Prodüksiyon Tic. Ltd. Şti'ne aittir.

Hiçbir şekilde basılı veya elektronik ortamlarda izinsiz kullanılamaz.

© Sitemizde yer alan her türlü haber, fotoğraf, yazı ve reklam içeriği sağlık çalışanlarına yönelik olarak hazırlanmıştır. Sağlık çalışanlarının dışında site kullanımından doğabilecek her türlü sorumluluk kullanıcıya aittir.